

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет економіки та управління
Кафедра міжнародної економіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
(Жильцов О.Б.)
« _____ » _____ 2023р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОВЕДІНКОВА ЕКОНОМІКА

для студентів

спеціальності 051 Економіка
освітнього рівня першого (бакалаврського)
освітньої програми 051.00.01 Економіка міста. Урбаністика

Київ – 2023

Розробник:

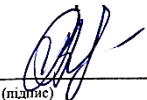
доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародної економіки
Ушенко Наталя Валентинівна

Викладач:

доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародної економіки
Ушенко Наталя Валентинівна

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки

Протокол від 29 серпня 2023 р. № 10.

Завідувач кафедри А.В. Шлапак
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми) 051.00.01 Економіка міста. Урбаністика

29.08.2023 р.

Керівник освітньої програми Ю.М. Жукова

Робочу програму перевірено

___ . ___ . 20__ р.

Заступник директора/декана О.О. Казак

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), « ___ » ___ 20__ р., протокол № ___

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), « ___ » ___ 20__ р., протокол № ___

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), « ___ » ___ 20__ р., протокол № ___

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), « ___ » ___ 20__ р., протокол № ___

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4 кредити / 120 годин	
Курс	3	
Семестр	5	
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	
Аудиторні	56	
Модульний контроль	8	
Семестровий контроль	30	
Самостійна робота	26	
Форма семестрового контролю	екзамен	

2. Мета дисципліни: формування у студентів знань теорії та практики поведінкової економіки, розуміння поведінкових закономірностей та їх впливу на перебіг економічних процесів, методів, інструментів і механізмів, що визначають поведінку економічних агентів, формування на цій основі професійних компетентностей у сфері прийняття економічних рішень, зокрема щодо функціонування муніципальних систем.

Завдання навчальної дисципліни:

- формування системи теоретичних знань щодо положень, природи та інструментарію поведінкової та експериментальної економіки;
- засвоєння правил, принципів, оволодіння інструментами та методами дослідження впливу поведінкових чинників на діяльність інститутів і прийняття економічних рішень;
- розвиток умінь і навичок застосування поведінкових моделей та аналізу у розвитку економічних відносин, управлінні економічними суб'єктами та розробленні ефективних стратегій впливу на поведінку економічних агентів.

3. Результати навчання за дисципліною.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- сутність, категорії та концепції поведінкової економіки;
- завдання та методи поведінкової економіки;
- відмінності традиційних та поведінкових економічних моделей;
- обмеження раціональної моделі та типові помилки в економічних рішеннях, що нею обумовлені;
- особливості міжчасового вибору та основні положення теорії перспектив;
- соціальні, когнітивні та емоційні чинники, що впливають на зміну ієрархії уподобань економічних агентів;
- соціально-психологічні та фізіологічні механізми прийняття рішень;
- евристики, фрейми та аномалії в економічній поведінці;
- методи та інструменти оцінювання і моделювання економічної поведінки;
- практичні аспекти застосування соціальних, когнітивних та емоційних чинників у різних сферах економічної діяльності;
- логіку та методіку проведення соціально-економічних досліджень;
- систему управління конфліктами в муніципальних системах;

вміти:

здійснювати оцінювання раціональності поведінки економічних суб'єктів; визначати та долати обмеження традиційної економічної моделі під час вирішення практичних економічних завдань;

здійснювати оцінювання впливу поведінкових чинників на діяльність економічних суб'єктів;

застосовувати поведінкові моделі у процесі здійснення економічного прогнозування;

застосовувати методи управління внутрішньою мотивацією та трудовою активністю;

забезпечувати достовірність економічних прогнозів;

здійснювати імплікацію поведінкового підходу в систему управління економічним розвитком міста;

застосувати інструменти з пропонування та проведення медіації у професійній діяльності.

Загальні компетентності:

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності:

СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

СК3. Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.

СК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

СК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію

Програмні результати навчання:

РН5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

РН7. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.

РН21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторні:					Самостійні
		Лекції	Практичні	Семінари	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовний модуль 1. Теорія та методологія поведінкової економіки							
Тема 1. Поведінкова економіка в системі економічних наук	6	2	-	2	-	-	2
Тема 2. Психофізіологічні основи поведінки та нейроеконіміка	6	2	2	-	-	-	2
Тема 3. Внутрішня мотивація та механізми підтримки діяльності	6	2	2	-	-	-	2
Модульний контроль	2						
Разом	20	6	4	2	-	-	6

Змістовний модуль 2. Експериментальна поведінкова економіка							
Тема 4. Прийняття рішень в умовах ризику	6	2	2	-	-	-	2
Тема 5. Евристики в прийнятті економічних рішень	6	2	-	2	-	-	2
Тема 6. Аномалії в економічній поведінці	6	2	-	2	-	-	2
Модульний контроль	2						
Разом	20	6	2	4	-	-	6
Змістовний модуль 3. Економічна поведінка							
Тема 7. Соціальні аспекти економічної поведінки	8	2	-	2	-	-	4
Тема 8. Поведінка споживача у архітектурі бізнес-рішень	6	2	2	-	-	-	2
Тема 9. Поведінкові підходи вирішення конфліктів в муніципальній системі	10	4	2	2	-	-	2
Модульний контроль	2						
Разом	26	8	4	4	-	-	8
Змістовний модуль 4. Поведінкові фактори економічного зростання							
Тема 10. Ефективність ринків у теорії поведінкової економіки	10	4	2	2	-	-	2
Тема 11. Поведінкові моделі суб'єктів ринку праці	6	2	2	-	-	-	2
Тема 12. Співробітництво і кооперація в управлінні економікою	6	2	-	2	-	-	2
Модульний контроль	2						
Разом	24	8	4	4	-	-	6
Семестровий контроль	30	-	-	-	-	-	-
Усього	120	28	14	14	-	-	26

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Теорія та методологія поведінкової економіки

Тема 1. Поведінкова економіка в системі економічних наук

Еволюція уявлень про людину в економічних теоріях. Поведінкова економіка як наука про прийняття економічних рішень, реальні економічні стосунки та економічну поведінку. Раціональність, раціональна та ірраціональна поведінка. Відмінності класичної та поведінкової моделей людини в економіці. Основні поняття та категорії поведінкової економіки: відношення, цінності, переваги, вибір. Сфери застосування поведінкових знань в економіці. Прогноз в економіці та інших гуманітарних науках. Суб'єктивний образ реальності як ключовий чинник індивідуальної економічної поведінки. Особливості досліджень в економіці та психології. Логіка експерименту в поведінковій економіці. Принципи проведення лабораторних експериментів у поведінковій економіці.

Тема 2. Психофізіологічні основи поведінки та нейроекономіка

Мозок як головна система регуляції поведінки. Мозкові структури. Функції мозкових структур. Види нейронів. Мозкові процеси. Хімічні та фізичні процеси в діяльності мозку. Кодування інформації в мозку. Нейрогуморальна регуляція поведінки.

Нейроекономіка в прийнятті рішень. Поріг прийняття рішення. Нейроекономічна модель прийняття рішень. Переваги і можливості нейроекономічного підходу. Автоматична та емоційна обробка інформації. Самоконтроль з точки зору нейроекономіки. Гроші як товар з власною корисністю. Нейроекономічні феномени.

Психофізіологія прийняття рішень в економіці. Вплив генетики на когнітивні процеси. Етологія в прийнятті економічних рішень. Вплив фізіологічних чинників на когнітивні процеси. Їжа, фізична активність та сон

Тема 3. Внутрішня мотивація та механізми підтримки діяльності

Динаміка мотивації. Поняття мотивації, мотиву, стимула, компенсації. Теорії мотивації. Етапи мотиваційного процесу. Вплив самооцінки на мотивацію. Вплив зовнішніх чинників на мотивацію людини.

Дослідження самоконтролю. Мотиваційні парадокси та феномени. Зовнішня та внутрішня мотивації. Чинники впливу на внутрішню мотивацію. Мотивація до творчої та репродуктивної діяльності. Експеримент К. Дункера. Потоківі стани. Модель Бікабо та Тироля.

Емоції як регулятор активності. Афективні механізми підкріплення поведінки. Вплив емоцій на вибір. Управління емоціями. Фактори емоційного впливу. Нейромаркетинг. Емоції в рекламі.

Змістовний модуль 2. Експериментальна поведінкова економіка

Тема 4. Прийняття рішень в умовах ризику

Концепції прийняття рішень в умовах ризику. Концепція очікуваної корисності. Обмеження теорії Неймана-Моргенштерна. Міра неприйняття ризику Ерроу-Пратта. Парадокс Алле. Нетранзитивність переваг в умовах ризику.

Теорія перспектив Канемана-Тверські: основні постулати теорії. Функція цінності в теорії перспектив. Поняття "точки відліку" та шляхи її формування.

Ефекти ризикованого вибору. Ефект достовірності. Ефект ймовірності. Ефект відображення. Нелінійне оцінювання ймовірностей. Уникнення збитків. Неприйняття ризику як стереотип у поведінці інвесторів. Теорія перспектив у діяльності інших суб'єктів ринку.

Поняття міжчасового вибору. Модель гіперболічного дисконтування. Конструювання переваг при дисконтуванні. Нестійкі переваги та їх моделювання. Прокрастинація та наївність. Валентність подій та її вплив на оцінювання ризику. Оцінювання позитивних та негативних подій. Психологічні принципи оцінювання ризику.

Фреймінг. Залежність вибору від контексту. Види фреймів. Лінгвістика фреймів. Лінгвістичні фрейми як фільтри сприйняття. Ментальний облік. Вибір у ситуації вільного вибору. Вибір у ситуації елімінації варіантів.

Тема 5. Евристики в прийнятті економічних рішень

Евристика доступності. Евристики оцінки частоти та вірогідності. Вплив доступності події на подальший вибір. Ефект якоріння в евристиці доступності. Ретроспективне викривлення. Евристика моделювання. Егоцентризм в оцінюванні доступності.

Евристика репрезентативності. Суб'єктивна ймовірність. Помилки логіки. Помилкове сприйняття випадковості. Вибірковість сприйняття. Вплив закону малих чисел. Репрезентативність в оцінках репрезентативності.

Помилки умовиводу. "Необдумані" рішення. Помилки планування. Помилки в оцінюванні втрат. Надмірна впевненість у судженнях. Ігнорування ретроспективної рефлексії.

Тема 6. Аномалії в економічній поведінці

Індивідуальні аномалії. Ефект переваг. Імпульсивне інвестування. Перевага поточного споживання. Жадібність та страх. Пастка втоплених витрат.

Аномалії групової поведінки. Взаємна корисність. Стадна поведінка. Неприйняття несправедливості. Альтруїстична поведінка та альтруїстичні мотиви.

Аномалії ринкової поведінки. Гіпотеза ефективного рівня оплати праці. Феномени прибутковості акцій. Пастка дивідендів. Календарний ефект. Ефект краю.

Змістовний модуль 3. Економічна поведінка та ефективність ринків

Тема 7. Соціальні аспекти економічної поведінки

Економічні фактори спільної діяльності. Поняття групи. Згуртованість. Статус. Розвиток груп. Групова динаміка. Продуктивність у групах. Соціальне сприяння та соціальне гальмування. Соціальна лінь. Соціальна компенсація.

Групове мислення. Ілюзія захищеності. Раціоналізація. Групова мораль. Стереотипізація. Конформність. Внутрішня цензура. Ілюзія єдності.

Соціальні феномени. Просоціальна поведінка. Групові цінності та альтруїзм. Справедливість та свобода. Моделі кооперативної поведінки. Уникнення нерівності. Функція Фера-Шмідта. Взаємність. Парадокс Тітмуса.

Тема 8. Поведінка споживача у архітектурі бізнес-рішень

Суб'єктивність вартості та ціни. Цінності та критерії прийняття рішення. Сприйняття ціни, власності, транзакцій. Вплив контексту прийняття рішення. Задоволеність ціною та чинники, що її обумовлюють.

Динаміка уподобань. Чинники зміни індивідуальних переваг. Вплив досвіду та рішення за аналогією. Ієрархія критеріїв та її динаміка.

Фактори соціального впливу на прийняття рішення про споживання. Продакт-плейсмент. Вплив модальності репрезентативних систем. Вплив морально-етичних систем.

Економічна поведінка домашніх господарств у міждисциплінарному трактуванні. Особливості моделей поведінки вітчизняних домашніх господарств як власників економічних ресурсів. Оцінка стану та поведінки українських домашніх господарств як споживачів. Можливості формування активних стратегій поведінки домогосподарств в умовах невизначеності зовнішнього середовища в Україні.

Тема 9. Поведінкові підходи вирішення конфліктів в муніципальній системі

Трансформаційна еволюція ролі людського чинника в контексті стійкого розвитку територій та міст. «Муніципальна людина»: ознаки, поняття, роль та значення у формуванні локальної демократії та соціально-економічному розвитку території. Напрямки застосування інструментів поведінкової економіки в системі людиноцентрованого розвитку міста. Механізм імплікації поведінкового підходу в систему управління розвитком міста.

Сутність поняття “емоційний інтелект” та підходи до його концептуалізації. Підходи до вимірювання рівнів сформованості емоційного інтелекту і оцінка його прогностичної цінності. Роль емоційного інтелекту у професійній діяльності. Зв'язок емоційного інтелекту з п'ятіркою “глобальних” факторів особистості.

Специфіка конфліктів на публічній службі та методи їх альтернативного вирішення (альтернативне дисциплінарне провадження, організаційна медіація, омбудсмен). Загальна характеристика нормативно-правового регулювання у сфері вирішення конфліктів на публічній службі. Трудові спори (конфлікти) та особливості процедури їх вирішення. Дисциплінарні провадження на публічній службі. Конфлікти інтересів та процедури їх усунення. Система управління конфліктами у публічній установі. Інструменти для налагодження роботи з пропонування медіації. Перебіг і практика медіації.

Змістовний модуль 4. Ефективність ринків

Тема 10. Ефективність ринків у теорії поведінкової економіки

Гіпотези про ефективність ринків. Взаємодія ринків у загальній рівновазі. Держава і неспроможність ринку: громадські блага, докільця та інформаційні проблеми. Характерні риси загальної конкурентної рівноваги. Ефективність розподілу ресурсів. Теорія розподілу, що ґрунтується на концепції граничної продуктивності з багатьма виробничими ресурсами.

Конкуренція та економіка добробуту. Теорія суспільного вибору. Механізми суспільного вибору. Суспільний вибір у випадку побічних наслідків економічної діяльності. Зниження ефективності виробництва у випадку побічних наслідків. Політика коригування побічних наслідків: урядові програми та приватні підходи. Тестування ефективності ринків. Аспекти поведінки інвесторів, що впливають на ціни.

Функції суспільного добробуту. Розподіл доходів і теорія граничної продуктивності. Справедливі стани розміщення. Заздрість та рівність. Вимірювання нерівності. Розподіл доходів і майна. Причини нерівності доходу. Вимірювання бідності та її динаміка. Джерела нерівності. Рівність та ефективність. Плата за рівність. Політика боротьби з бідністю:

програми і критика. Державна політика щодо перерозподілу доходів на користь малозабезпечених громадян.

Поведінкові інститути цифрової економіки: вплив на модулі людської поведінки, трансформацію відносин та рівень довіри. Соціальні мережі та штучний інтелект у системі поведінкової економіки. Застосування штучного інтелекту у цифровому маркетингу. Управлінські аспекти використання штучного інтелекту.

Тема 11. Поведінкові моделі суб'єктів ринку праці

Теорія контрактної зайнятості. Моделі «ефективної заробітної плати». Теорія двоїстого (сегментованого) ринку. Можливість застосування моделі регулювання зусиль. Взаємовідносини між зайнятим населенням і встановлення заробітної плати за участі професійних спілок. Вплив діяльності професійних спілок на економіку. Теорія суспільного обміну та її практичне використання у сфері взаємовідносин між зайнятим населенням.

Моделі вирівнювання заробітної плати і зростання продуктивності. Модель встановлення заробітної плати залежно від діючих у суспільстві норм справедливості. Заробітна плата на окремих ринках праці. Відмінності в заробітній платі між окремими групами населення. Вирівнювання відмінності в заробітній платі. Проблема власника і агента. Елементи ренти в заробітній платі. Дискримінація за статтю і расовою приналежністю. Точка перелому в грі сусідства, моделювання сегрегації та класифікації. Економічні та соціальні аспекти міграції.

Тема 12. Співробітництво і кооперація в управлінні економікою

Еволюційний та спонтанний порядок. Концептуальна модель громад, держав і ринків. Відносини держави та ринкових інститутів. Питання рівноцінності держави та ринку. Проблеми координації та інституційні реакції. Завдання координації без втручання уряду. Економічна відсталість як результат провалів у вирішенні задачі координації. Сітьовий аналіз ринку. Економіка як частина соціальної структури. Співробітництво, кооперація та солідарність як основа економічної дії. Розподіл виразу від співробітництва і кооперації. Взаємний моніторинг агентів; особисті, колективні та державні інтереси. Витіснення інститутів, інституційна комплементарність.

Причини виникнення і припинення кооперації у великій групі. Моделі багаторівневого відбору. Груповий відбір. Кооперативна поведінка у суспільстві. Пригнічення внутрішньогрупових відмінностей з метою сприяння успіху зовнішньогрупової конкуренції.

Контроль навчальних досягнень

Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
			Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість
1.	Відвідування лекцій	1	3	3	3	3	4	4	4	4
2	Відвідування практичних занять	1	2	2	1	1	2	2	2	2
3	Відвідування семінарських занять	1	1	1	2	2	2	2	2	2
4	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5	1	5
5	Робота на практичних заняттях	10	2	20	1	10	2	20	2	20
6	Робота на семінарських заняттях	10	1	10	2	20	2	20	2	20
7	Виконання модульної (контрольної) роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом				66		66		78		78
Максимальна кількість балів:		288								
Розрахунок коефіцієнта:		288/60=4,8								
Екзамен		40								
Загалом		100								

Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ з/п	Назва теми	К-ть годин	Бали
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1.			
1	Розробити мотиваційну програму для співробітника (оберіть кандидатуру із групи) на основі використання результатів мотиваційного аналізу з конкретизацією відповідності стимул – мотив.	6	5
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2.			
2	Зняти командою (3-5 осіб) аматорський відео-ролик про навчальний курс «Поведінкова економіка», який є продуктом, інтелектуальною розробкою та може становити потенційний інтерес для споживача як інноваційний освітній продукт.	6	5
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3.			
3	Провести оцінку вартості (ціни) суспільного блага експериментальним шляхом. Зміст експерименту: студент обирає об'єкт дослідження в системі муніципальної економіки (наприклад, будівництво спортивного майданчика, дитячого садка, установку пандусів в районі міста, оздоровлення дітей, вартість навчання в університеті тощо), розробляє програму польового експерименту (анкетування, цільова аудиторія) відповідно до принципів і методик поведінкової економіки, оцінює вартість (цінність) суспільного блага. Результати експерименту: обробити результати, узагальнити, інтерпретувати, представити у звітній формі.	8	5
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 4.			
4	Провести власні експерименти з варіаціями ігор «Дилема в'язня», «Диктатор», «Ультиматум» та інші. Зміст експерименту: сформулювати групу для участі в експерименті з числа друзів, родичів, знайомих, студентів інших спеціальностей. Експеримент: розробити варіації ігор, провести експеримент, обробити результати. Результати експерименту узагальнити та представити у вигляді презентації (письмового звіту). Засвоїти результати експерименту для власного зростання як фахівця в стратегічному мисленні.	6	5
Разом		26	20

Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Поточний контроль за результатами виконання контрольних (модульних) робіт передбачає оцінювання теоретичних знань та практичних умінь і навичок, що студент набув після завершення вивчення навчального матеріалу змістовного модулю з дисципліни. Виконання модульних робіт здійснюється в аудиторії.

Модульний контроль проводиться у формі контрольної роботи за кожним модулем. Контрольні (модульні) роботи включають тестування, відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань та ситуацій.

Сума балів, накопичених студентом за виконання модульних контрольних робіт свідчить про ступінь оволодіння ним програмою навчальної дисципліни протягом конкретного етапу її вивчення.

Критерії оцінювання модульного контролю з дисципліни наступні:

20-25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко всебічно розкриває зміст теоретичних питань, тестових та практичних завдань.

15-20 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

10-15 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності і помилки.

1-10 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

0-10 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Форми проведення та критерії оцінювання модульного контролю

Модулі	Тема дисципліни	Форма контролю	Максимальна сума балів
I	Теми 1,2,3 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
II	Теми 4,5,6 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
III	Теми 7,8, 9 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
IV	Теми 10,11,12 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів

Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль – екзамен. Екзамен проводиться у вигляді тестування онлайн в ЕНК. На нього виносяться тести з усіх тем курсу пропорційно, загалом у білеті 40 тестів. Кожен тест оцінюється у 1 бал максимально, тому за 40 тестових завдань студент може одержати максимально 40 балів.

При онлайн-тестуванні оцінка обраховується:

- для тестів, які передбачають одну правильну відповідь (формату «один з багатьох» та «так або ні») 1 бал виставляється, якщо відповідь правильна, у протилежному випадку виставляється оцінка 0 балів;

- за тест, який передбачає декілька правильних відповідей (формат «декілька з багатьох», «відповідність») оцінка розраховується на пропорційній основі. Якщо, наприклад, в тесті передбачено дві правильні відповіді, то 1 бал виставляється, якщо студент навів обидві правильні відповіді, якщо одну правильну і одну неправильну – то оцінка за тест 0,5 балів, якщо ж обидві відповіді студента неправильні – тест оцінюється у 0 балів). Аналогічно для 3 відповідей – кожна оцінюється у 0,33 бали і помилки враховуються відповідно.

Підсумковий рейтинговий бал одержується шляхом сумування оцінок семестрової поточної роботи студента (в межах 60 балів) та балів, отриманих за екзамен (в межах 40 балів).

Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
A	100-90
B	82-89
C	75-81
D	69-74
E	60-68
FX	35-59
F	0-34

Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Роль, предмет та завдання поведінкової економіки.
2. Цілі та завдання поведінкової економіки.
3. Предмет та методи дослідження в поведінковій економіці.
4. Відмінності традиційної та поведінкової моделей людини в економіці.
5. Обмеження традиційної та неокласичної моделей людини в економіці.
6. Особливості та ознаки раціональної поведінки.

7. Мозок як головна система регуляції поведінки
8. Мозкова активність та біологія прийняття рішень.
9. Психофізіологія прийняття рішень в економіці.
10. Нейроекономічна модель прийняття рішень.
11. Функції структур мозку при прийнятті рішень.
12. Принцип дії мозкової домінанти в регуляції поведінки людини.
13. Напрями практичного використання нейроеконімічних знань.
14. Поняття й види когнітивних процесів
15. Когнітивні процеси в прийнятті економічних рішень.
16. Когнітивні обмеження.
17. Роль когнітивних процесів у прийнятті рішень.
18. Основні властивості сприйняття та уваги.
19. Суб'єктивність у прийнятті рішення.
20. Динаміка уподобань та фактори, що її обумовлюють..
21. Індивідуально-психологічні особливості прийняття рішення.
22. Теоретичні постулати, на яких базується модель квазігіперболічного дисконтування.
23. Фактори, що обумовлюють вплив групових ефектів на прийняття рішення.
24. Чинники впливу на внутрішню мотивацію.
25. Дослідження самоконтролю.
26. Емоції як регулятор активності.
27. Концепції прийняття рішень в умовах ризику
28. Теорія перспектив Канемана-Тверські.
29. Ефекти ризикованого вибору.
30. Обмеження теорії прийняття рішень Неймана-Моргенштерна.
31. Фактори, що обумовлюють нетранзитивність переваг в умовах ризику.
32. Основні положення теорії перспектив Канемана-Тверські.
33. Поняття міжчасового вибору.
34. Валентність подій та її вплив на оцінку ризику.
35. Фреймінг. Залежність вибору від контексту. Види фреймів.
36. Прокрастинація як результат дії індивідуальної ієрархії критеріїв.
37. Ціннісні фактори спільної бізнес-діяльності.
38. Групове мислення та мораль.
39. Соціальні феномени. Просоціальна поведінка.
40. Роль конформності у детермінації економічної поведінки.
41. Аномалії в економічній поведінці.
42. Соціальні аспекти економічної поведінки.
43. Моделі поведінки вітчизняних домашніх господарств як власників економічних ресурсів.
44. Поведінка споживача у архітектурі бізнес-рішень
45. Трансформаційна еволюція ролі людського чинника в контексті стійкого розвитку територій та міст.
46. Специфіка конфліктів на публічній службі та методи їх альтернативного вирішення.
47. Механізм імплікації поведінкового підходу в систему управління розвитком міста.
48. Сутність поняття “емоційний інтелект” та підходи до його концептуалізації.
49. Роль емоційного інтелекту у професійній діяльності. Зв'язок емоційного інтелекту з п'ятіркою “глобальних” факторів особистості.
50. Інструменти для налагодження роботи з пропонування медіації. Перебіг і практика медіації.
51. Поведінкові інститути цифрової економіки.
52. Поведінкові моделі суб'єктів ринку праці.
53. Співробітництво і кооперація в управлінні економікою.
54. Соціальні мережі та штучний інтелект у системі поведінкової економіки.
55. Економічні та соціальні аспекти міграції.

Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 120 год., лекції – 28 год., практичні заняття – 14 год., семінарські заняття – 14 год., модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 26 год., семестровий контроль – 30 год., підсумковий контроль – екзамен.

Модулі	Змістовний модуль 1			Змістовний модуль 2			Змістовний модуль 3			Змістовний модуль 4		
Назва модуля	Теорія та методологія поведінкової економіки			Експериментальна поведінкова економіка			Економічна поведінка			Поведінкові фактори економічного зростання		
лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Теми лекцій	Поведінкова економіка в системі економічних наук	Психологічні основи поведінки та нейроэкономика	Внутрішня мотивація та механізми підтримки діяльності	Прийняття рішень в умовах ризику	Евристики в прийнятті економічних рішень	Аномалії в економічній поведінці	Соціальні аспекти економічної поведінки	Поведінка споживача у архітектурі бізнес-рішень	Поведінкові підходи вирішення конфліктів в муніципальній системі	Ефективність ринків у теорії поведінкової економіки	Поведінкові моделі суб'єктів ринку праці	Співробітництво і кооперація в управлінні економікою
Теми практичних занять		Психологічні основи поведінки та нейроэкономика	Внутрішня мотивація та механізми підтримки діяльності	Прийняття рішень в умовах ризику				Поведінка споживача у архітектурі бізнес-рішень	Поведінкові підходи вирішення конфліктів в муніципальній системі	Ефективність ринків у теорії поведінкової економіки	Поведінкові моделі суб'єктів ринку праці	
Теми семінарських занять	Поведінкова економіка в системі економічних наук				Евристики в прийнятті економічних рішень	Аномалії в економічній поведінці	Соціальні аспекти економічної поведінки		Поведінкові підходи вирішення конфліктів в муніципальній системі	Ефективність ринків у теорії поведінкової економіки		Співробітництво і кооперація в управлінні економікою
Самостійна робота	5 балів			5 балів			5 балів			5 балів		
Поточний контроль	МК – 25 балів			МК – 25 балів			МК – 25 балів			МК – 25 балів		
Сума	288, коефіцієнт: 288/60=4,8											
ПК	Екзамен – 40 балів											
Загалом	100											

Рекомендовані джерела

Основна (базова)

1. Аріелі Ден. Передбачувана ірраціональність / Ден Аріелі ; пер. з англ. Дзвінки Завалій. - Львів : Вид-во Старого Лева, 2018. 296 с.
2. Бутко М. П. Економічна психологія. [текст] навч. посіб. / За заг. ред. Бутка М. П. / М. П. Бутко, А. П. Неживенко, Т. В. Пепа – К. : «Центр учбової літератури», 2016. 232 с.
3. Гоулман Д. Емоційний інтелект у бізнесі / Деніел Гоулман ; пер. з англ. Ю.Шекет. Х. : Віват, 2021. 528 с.
4. Івашук Ю.П. Поведінкова та експериментальна економіка: навч. посіб. / Ю.П.Івашук. – Тернопіль: Осадца Ю.В., 2017. 120 с.
5. Компанієць В. В., Полякова О. М. Економічна психологія: конспект лекцій. – Харків: УкрДУЗТ, 2021. Ч.4. 90 с.
6. Ложкін Г. В. Економічна психологія [Текст]: навч. посібник для студентів вищих навч. закладів / Г. В. Ложкін, В. Л. Комаровська. 3-тє вид., перероб. та доп. Київ : Професіонал, 2018. 457с.
7. Поведінкова економіка: від теорії до практики [міждисциплінарний навчальний посібник]; за науковою ред. Татомир І.Л., Квасній Л.Г. Трускавець: ПОСВІТ, 2022, 408 с.
8. Поведінкова та експериментальна економіка. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/retrieve/51563/2%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D0%B9.pdf>.
9. Талер Річард. Поведінкова економіка. Як емоції впливають на економічні рішення / пер. з англ. Світлана Крикуненко. К.: Наш формат, 2018. 464 с.
10. Управління конфліктами для потреб публічної служби: посібник і методичні рекомендації / Калениченко Т., Кисельова Т., Копіна А., Корабльова О., Проценко Д., за заг. ред. Д. Проценко. Київ: Ваіте, 2021. 224 с.
11. Ушкальов В. В. Поведінкова економіка : конспект лекцій / В. В. Ушкальов; Харківський національний економічний університет. – Харків : ХНЕУ, 2020. – 140 с.
12. Ушкальов В. В. Поведінкова економіка: методичні рекомендації до практичних завдань [Електронний ресурс]. Харків: Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 48 с.

Додаткова

13. Акулова Г. В. Моделювання впливу структури суспільних благ на добробут та поведінку економічних агентів з використанням мультиагентного підходу. Економіка та держава. 2018. № 5. С. 107 – 110.
14. Безгін К. С., Ушкальов В. В. Поведінкова економіка: епістемічний поворот у трактуванні раціональності. Економіка України. 2019. №7-8 (692-693) С. 3-15.
15. Бушуєв С. Д., Бушуєв Д. А., Ярошенко Р. Ф. Управління проектами в умовах «поведінкової економіки». Управління розвитком складних систем. 2018. Вип. 33. С. 22–30. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Urss_2018_33_5.
16. Возняк Г., Патицька Х., & Кльоба, Т. Поведінкова економіка в сучасних дослідженнях регіонального і місцевого розвитку: теоретичні аспекти. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice. 2021. 1(36). 293–301. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/3210>
17. Галушка З.І., Катаранчук Г.Г. Поведінка домашніх господарств України: моделі та особливості регулювання : монографія / Зоя Галушка, Ганна Катаранчук. Чернівці: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2018. 190 с.
18. Грецька-Миргородська В. В. Формування соціально-орієнтованої економіки: поведінкові передумови аналізу. *Ефективна економіка*. 2018. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6349>.
19. Гудзь М.В. Поведінкова економіка в умовах війни: вплив емоцій на економічні рішення громадян. Економіка та суспільство. 2023. Вип. 50. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2384/2305>

20. Економічна психологія : методичні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни. - Навчально-методична розробка. / Уклад. Н. М. Дембицька, Я. Г. Запека; Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Факультет психології. – К., 2020. – 40 с.
 21. Єрмошкіна О. В., Горяча О. І. Інноваційно-підприємницька діяльність економічних суб'єктів: поведінково-інституційні аспекти активізації. Економічний вісник Національного гірничого університету. 2018. № 4. С. 51-59. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evngu_2018_4_7.
 22. Закревська Л. М. Поведінкова економіка як інструмент забезпечення сталих конкурентних переваг. Наукові праці Національного університету харчових технологій. 2018. Т. 24, № 3. С. 55-61. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnukht_2018_24_3_8.
 23. Иванов Р.В. Моделирование процессов экономической поведения домохозяйств: монография; Дніпров. нац. ун-т ім. Олесья Гончара. Дніпро: Біла К. О., 2019. 266 с.
 24. Іващук Ю. Внесок Річарда Талера в розвиток поведінкової економіки (Нобелівська премія з економіки 2017 р.). Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2019. Вип. 2. С. 155 – 162. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vtneu_2019_2_16.
 25. Мажара Г.А. Моделирование иррациональной поведения экономических агентов на товарном рынке. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії з економіки за спеціальністю 051 Економіка» (освітньо-наукова програма «Економічна кібернетика»). Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Київ, 2020. 156 с.
 26. Осецький В.Л., Осецька Д.В., Демидюк О.О. Поведінкові інститути цифрової економіки: вплив на моделі людської поведінки, трансформацію відносин власності та рівень довіри. Review of transport economics and management. 2022. Вип. 7(23) С. 5-14.
 27. Пилипенко Н. М., Беляєва В. В. Можливості застосування інструментарію поведінкової економіки при проведенні економічної політики в Україні. Економіка та держава. 2019. № 5. С. 95 – 100.
 28. Ушакова Н.Г., Кулініч О.А., Помінова І.І. Інституціоналізація поведінкового регулювання: зарубіжний досвід. Бізнес-інформ. 2020. №9. С 37-43.
 29. Ушенко Н.В. Трансформаційні зміни ринку праці в умовах формування платформної економіки та її бізнес-сегменту. Формування ринкових відносин в Україні. 2020. №12 (235). С. 164-172.
 30. Шаульська Л. В., Томчук О. В. Чому люди обирають міста: поведінкові моделі в контексті розвитку людського потенціалу. Ефективна економіка. 2020. №12. http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2020/20.pdf
 31. Якимова Н. С. Поведінкові моделі суб'єктів ринку праці в новій економіці. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.07 – демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика. Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця, 2021. 498с.
 32. Ushenko N., Tereshchenko E., Dielini M., Nesterova M., Lozhachevska J., Honcharenko N. Behavioral Models of Decisions-Making by Business and Industry Stakeholders. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2021. №5(40). С. 300-313. URL: <https://fkd.ubs.edu.ua/index.php/fkd/article/view/3544>
 33. Ushenko N., Andriushchenko K., Khaletska A., Zholnerchuk H., Ivanets I., Petrychuk S., Uliganets S. Education Process Digitalization and Its Impact on Human Capital of an Enterprise. Journal of Management Information and Decision Sciences Volume 24, Issue 5, 2021. P.1-9. URL: <https://www.abacademies.org/articles/education-process-digitalization-and-its-impact-on-human-capital-of-an-enterprise-10897.html>
- Інформаційні джерела**
34. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>

35. Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
36. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
37. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
38. Інститут демографії та соціальних досліджень. URL: <https://idss.org.ua/index>
39. Асоціація міст України. URL: <https://auc.org.ua/library>
40. Корисні ресурси з поведінкової науки для соціальних змін / підбірка від Анастасії Нуржинської та Анастасії Коваленко. URL: <https://cc.euprostitir.org.ua/resources>.
41. BehavioralEconomics.com. The official site of Behavioral Economics Group. URL: <https://www.behavioraleconomics.com>
42. An Introduction to Behavioral Economics. URL: <https://www.behavioraleconomics.com/resources/introduction-behavioral-economics/>
43. The key principles of behavioural economics. URL: https://sloowdown.wordpress.com/2012/02/05/summary-of-nudge-by-thaler-sunstein-summarised-by-paul-arnoldtrainer-facilitator-paul_arnoldme-com/
44. The rise of behavioral economics and its influence an organizations. URL: <https://hbr.org/2017/10/the-rise-of-behavioral-economics-and-its-influence-on-organizations>